

Szerkesztői Iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Készítők nem adnak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Alsófehérvármegye rendkívüli közgyűlése február 14-én.

Rudolf trónörökös gyászos elhunyt feletti mély gyászát és részvétét fejezte ki e napon megyénk közönsége. A nagy havazás dacára távol vidékekről igen szép számmal, gyűltek össze a bizottság tagjai, kik — a küldöttség élén megjelenő főispánt, b. Kemény Kálmán ömlőgát éljenezve fogadták. Pár pillanat múlva felállott a főispán és a következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Azon lesújtó gyász melylyel a Gondviselés urunk királyunkat és az egész cs. kir. családot meglátogatta, azon mély fájdalom és részvét, mely a nemzet minden rétegét eltölti, azon füstbe ment hazafi remények, melyek ő cs. és k. felsége Rudolf trónörökös fennkölt személyéhez és jövőjéhez minden magyar hazafit fűzött, arra ösztönöztek, hogy Alsófehérvármegye minél előbb megadjam az alkalmat egy rendkívüli közgyűlés egybehívásával, hogy bánatának és részvétének illő kifejezést adjon.

Ha derült égből a villám lecsap és az erős tőgyet szilánkokra töri, a természeti erők ezen rombolása nem lehet lesújtóbb és váratlanabb, mint azon megrendítő halálhír, mely az országot legmélyebb gyászba borította.

Rudolf ő felségének mult hó 30-án Meyerlingben történt halála Urunk Királyunkat megfosztá, mint apát egyetlen szeretett fiától, mint uralkodó elveszté benne egyenes örökösét; ezen kétszeres gyászt és fájdalmat mindnyájan érezzük, de annak szavakkal méltó kifejezést adni nem tudok.

Fájdalmunk őszinteségét, veszteségünk nagyságát, teljesen kifejezni csak az volna képes, ki rövid szavakban tudná foglalni a Trónörökös tiszta jellemét, fennkölt szívét és nemzetünk iránti szeretetét, melyről — sajnosan rövid élete és működése fényesen tanuskodik.

A vigasztalást csak a távol jövő hozhatja meg; jelenben keressük azt királyunk és hazánk iránti köteleseinket legszigorúbb teljesítésében és a soha nem lankadó munkában, mellyel mindenki köteles erejéhez mérten áldozni a haza jóllétének. Kövessük azon magasztos példát, melyet ő Felsége szeretett Királyunk, nekünk mutat azon valóban nagy uralkodói magatartással, mellyel a gondviselés legnagyobb csapását vallásos megadással tűrve, uralkodói kötelessége teljesítésében egy percnyi gyengeséget nem mutatott.

A rendkívüli közgyűlést ezennel megnyitom és átadom a szót alispán ő nagyságának.

A nagy veszteség feletti részvét jelölül a bizottság tagjai állva hallgatták meg a beszédet, — mely a fenséges trónörökös közelebbi összeköttetésben állott főur

által mondva, mély benyomást tett. — Utána Csató J. alispán mondott szép fennkölt gondolatokkal teljes beszédet.

E jeles szónoklato is jegyzőkönyvbe vétette fel a közgyűlést. — Ezután, az újra felállott bizottság tagjai mély meghatottsággal hallgatták meg ő felségének népeihez intézett szövegét, melyet már közöltünk lapunkban.

Erre a főjegyző az állandó választmány azon indítványát terjeszté elé, hogy ő felségeikhez és Stefánia özvegy trónörökösé ő felségéhez intézendő feliratokban fejeztessék ki vármegyénk fájdalma és részvéte s ezt követőleg felolvasta a következő feliratokat:

Felséges Császár és apostoli Király
Legkegyelmesebb Urunk!

Felséges Császárné és Királyné
Legkegyelmesebb Asszonyunk!

A legmélyebb fájdalomban, mely Felségeketek és hazánkat RUDOLF trónörökös ő cs. és kir. Fenségének gyászos elhunytá folytán sújtja, — alig találunk szavakat arra, hogy rendkívüli bánatunknak és őszinte részvétünknek megfelelő kifejezést adhasunk Felségektől.

Vérző szívvel kell látnunk a nagy és nemes királyi fenséges erényeihez fűzött reményeink megsemmisülését, ki fényes tehetségeinél fogva méltán volt hivatva arra, hogy felséges Atyja dicső példájára magasztos feladatát az uralkodóház fényének és hazánk boldogításának emelésére áldásosan teljesítse. Megrendülve a Felségekre boruló gyász nagysága felett, — éreznünk kellett jövőnkbe vetett hitünknek ingadozását, — éreznünk kellett a közös veszteség feletti megdöbbenést és fájdalmat, mely igaz, mély és soha el nem feledhető többé.

A Mindenhatóhoz, az örök irgalom kiapadhatlan forrásához fordultunk vigasztalást a végzetlen bánat sötét napjaiban, — esdekelve: nyujtsen enyhítő balzsamot Felségektől szívére. — És ime már halljuk a királyi szavakat, melyek azt hirdetik, hogy Felséges Királyunk, népeinek jószágos Atyja, fenséges Fianak elvesztése feletti nagy fájdalmában sem feledkezik meg mély bánatba merült népeiről és egy perczre sem mond le, magasztos hivatása tudatában, uralkodói kötelességeinek hű teljesítéséről.

E felséges, valóban királyi szózat adja vissza bizalmunkat hazánk jövője és önmagunk iránt; — e felséges szózat, mely mint a drága gyöngy, a mély fájdalom közepette kelt, — újabb és mélyebb hódolatra indít bennünket F e l s é g e t e k iránt és egyszersmind arra buzdít, hogy még fokozottabb lelkesedéssel teljesítsük kötelességeinket a trón, a haza, a nemzet iránt, hogy azon alkotmányos intézmények és megszervező alkotások, melyek F e l s é g e t e k bölcs és jószágos uralkodásának legszebb, soha el nem homályosuló emlékeit képezik s melyeknek védelmére és fejlesztésére felelhetetlen emlékü fenséges trónörökösünk volt legméltóbban hivatva, bennünk és utódainkban méltó honfiakra, hű védőkre találjanak.

Esedezve kérjük Felségeket, hogy szülői és uralkodói szívük egyező fájdalomában legmélyebb hódolattal párosult részvétünket legkegyelmesebben elfogadni kegyeskedjenek,

a legmélyebb alázattal maradunk

Felséges Urunknak, apostoli Királyunknak és

Felséges Asszonyunknak, legkegyelmesebb Királynénknak

Nagyenyeden, 1889. febr. hó 14-én tartott rendkívüli megyei közgyűlésből

hű alattvalói
Alsófehérvármegye közönsége.

* * *
Fenséges császári és királyi Főhercegnő
Özvegy Trónörökösé!

A végtelenül mély gyászban, mely Fenségeket, a felséges uralkodóházat és hazánkat RUDOLF cs. és kir. trónörökös ő Fensége megrendítő elvesztése folytán a közös fájdalom leverő érzetével egyesíti, — szomorú részt vesz Magyarország minden hű fiával együtt Alsófehérvármegye közönsége is.

A felséges uralkodóház azon fényesnevű tagjai sorában, kik az időről-időre muló századok folyamán, mint az Uralkodó sarjai közvetlenül hivatva voltak Szent István koronájának viselésére, talán egyhez sem volt fűzve annyi szép remény, egyet

TÁRCZA.

A dalosokról.

Hm! A redaktióban el kezd táncolni egy hideg napsugár. Odaveti fényét egy ásitó egérlyukra, mintha kacagná annak a kis állatnak a logikáját, kit jól tartotunk papirkosár-bakerült szerelmes versekkel s örökre bucsut mondott szerkesztőségi irodánknak. Nem is esuda! Jómagunk is sokszor érezzük, hogy hajunk szála égfelé meredeznek s a vér megáll ereinkben, mintha nagy eseményeket jelentene az ideges táviró. A papírszalaggal még kibékülünk valahogy, de a szerkesztő követeléseivel sehogy. Kiosztja a munkát hétfőn s ha török-szakad, annak m u s z á j megenni. Oh, ti boldog halandók, kik nem ismeritek a szerkesztők zsarnokságát! Az e héti parancs így szólt:

— Itt e jegy. A vegyes dalkar próbáiról tudósítást hoznak.

Alig ejtette ki a szerkesztőnk e szavakat, egy jelentőségeltjes hm! hagyta el Kálmán kollégám ajkát. Az ablak mellől a „Belföld” rovatának vezetője ismételte a hangot. Én, mint a legokosabb, ki a vidéki leveleket kezelem, fészálom és dátálom, a jegy után nyúltam. De szent Habakuk és Jónás, ki csethalban voltál riporter, soh'sem láttatok nagyobb ribilliót. Tiszta Kálmán nem folytatott nagyobb küzdelmet a 25-ik szakasért, mint mi azért a halványsárga jegyért. Argumentáltunk mindnyájan. Kálmán kezdte.

— Ez az én reszortomba vag. Ha Bojánés ithon

lenne, nem szólanék semmit. De ő rég földhöz vágta a pennáját s elment Intregáldra slippel-fát vágatni. Nekem van gombos cipőm, prêmes kabátom, sárga keztyűm. Ott imponálni kell.

Az argumentum nem hatott. A „Belföld” vezetője nem hagyta magát.

— Engedj meg, barátom, nincs igazad. Ki van jelentve, hogy a himnemű fiatalok közül én vagyok mindig jellemes, kellemes és szellemes. Őda olyan ember kell, mint én, ki nem henezeg, nem émelgöcs és nem elménczkedik. Ti csak ott dekorációk lennétek, mozgó spanyolfalak, mig utánam a mamák mosolygó arczczal tudakozódnak.

Nem tudtam tovább tűrni. Ha az egész ország tiltakozik, jogosan teszem én is. Utóvégre nekem van a legtöbb muzsikális tehetségem. Megmondhatja Kuti, a x-iek primása. Nem én tanítottam be neki minden új dalt — füttyszóval? Engem illetne tehát jogosan a szóban forgó jegy, dehát quem dii oderunt, én csak vidéki levelek kezelője vagyok. Békitettem legalább őket. Akár csak a daganatos lángebeludus Lengennádfalvay-Kottlik Zirzabella az ő édes honfikéjét, Thaly Kálmánt, a kurucz. Szinte megöleltek érette, mint ő Tarjagoss Illést csakhogy persze vastagabban.

„Irtózás, düh, rémülés . . .

A tüntetés odáig fajult, hogy ablakokat, azaz egymás fejét kezdtek már betörni. Szerencsére berohant a szedőgyerek a legfrissebb újsággal, hogy van jegy. Szenvedélyes kocsolyázók vagnak mindhárman. A hideg metsző szél sokat módosított forró vérünkön, úgy hogy a „főhadiszálláson” megállapodtunk abban, a mint következik: Sajnos, de igaz, hogy jegy egy van. Dehát a journalista legye

leleményes. Te, Kálmán elmégy jegy nélkül, mert van gombos cipőd stb. Te Otmár, elkiséred a mamák egyikét, mert te kellemes, szellemes és jellemes vagy. En megyek hivatalból. — Megnyugodtunk ebben, hiszen jó Helta! szerint:

„Vérvételek, meleg fürdők illenek e hóban,
Zsályáról borodat nagy vigassággal igyad.

Eljött végre a próba napja. A fiakker odaállt lakásom elé. De szerencsétlenségemre a cigányok hónapjának szele elfújta a lovakat előre s így gyalog kellett menjek a Kálmán méltó boszuságára. Jó, hogy a Várszagutczában nem jártam úgy, mint az „arany ember”, kit

„a pokol sereg!

a mélység sötét örvényébe, az örök éjjelre”, vitt szinte. (Jó, hogy ott volt ez a csizmadia!)

Már énekelt a vegyes dalkar, hogy

„Ha az éjféli álmokat hoz,
Csak képeddel álmodozom;
Ha nyugodni nem tud leltem,
Csak te vagy gondolatom.”

A „dal, virág és szerelem” előadása folyt. A Borsay Samu által zenésített walezzer felrisszította az én memóriámat is. Patogtak a kedves ritmusok, éreztem tagjaimban lüktetésüket s még most is egy-egy édes, bájos sort, verem kézzel lábtal a taktust, recitálom magamban pedig „nem”.

Hát még a Haydn remekének előadása.

Boldogtalan vagyok még most is, úgy éjféli tájt, mikor itt kell ülnem az író asztalnál és sorokkal szántanom a papírost. Az oratórium az égiekre gondoltat s leltem ott repked a szabad végtelenségben. Isteni mert emberi;

sem ölelt körül oly igaz szeretet. — egyhez sem vonzódtak oly hű ragaszkodással a népek milliói, mint ő fenségéhez: RUDOLF trónörökösöz.

És azt a sok szép reményt, szeretetet, ragaszkodást még fokozta lelkünk hazafias öröme azon összeköttetés, mely a Mindenható böles elrendeléséből Fenségedet, Magyarország felelhetetlen nagy Nádorának József főherceg ő Fenségének unokáját, annyi nagy és nemes elhivatás teljesítésére, felséges királynénk után hazánk első és legnemesebb Asszonyává tevő, — és fokozta bennünk, erdélyi részek fiaiban, a ragaszkodást, azon örömnapok fénye, mely Fenségedet ismételt látogatása folytán, körülöttünk oly ragyogóan áradott szét.

Biztunk jó sorsunkban, hittünk szebb jövőnkben, mert tudtuk, hogy erős, hatalmas kéz fogja védeni egykoron, felséges Atyja dicső példájára, hazánk alkotmányát és népeinek jólétét.

A végzet másként határozott!

A határtalan fájdalomban nyujtson némi vigasztalást Fenségednek az országiszerte nyilvánuló őszinte bánat, mely eltöltötte nemzetünk lelkét és gyászba borította szíveinket.

Mély hódolattal esedezünk: fogadja Fenséged legteljesebb részvétünket s azon szívből fakadó ohajtásunkat, hogy a Mindenható áldja, védje és erősítse szenvedő lelkét, — tartsa meg Fenségeddel együtt, az anyai szív igazi vigasztát, *Erzsébet* főhercegnő ő Fenségét.

Legyen Fenséged egyszersmind meggyőződve, hogy Rudolf trónörökös ő fenségének emlékét hálás kegyeletben fogjuk megtartani örökre.

A legmélyebb tisztelettel maradunk

Fenségednek

Nagyenyeden, 1889. febr. hó 14-én tartott rendkívüli megyei közgyűlésből

legalázatosabb szolgáló

Alsófehérvármegye közönsége.

Az elfogadott feliratok után a jegyzőkönyv hitelesítése következtet, mire főispán ő mlga a gyűlést befejeztetnek nyilvánította.

LEVELEZÉS.

Alvincz, 1889. febr. 13.

REZSŐ trónörökös ő fensége váratlan, nem remélt halála, mely fájdalommal tölté el helységünk mindenrendű és rangú lakóját. A gyászos hír 31-én a reggeli órákban érkezett meg. Olvastak, magunk előtt tartottuk a gyászos keretű hírlapokat, de nem akartunk hinni, saját szemünknek. Nem akartuk hinni, hogy az, kiért milliók esdve imádkoztak, ki hivatva lett volna nyomába lépni Felséges atyjának, ki annyira szerette szegény hazánkat, a fenkölt, nemeslelkű trónörökös ne legyen már az élők, szerettei között. Csak akkor lett a gondolat megnyugtató, csak akkor látók a nagy veszteséget, midőn a komoly való meglett minden oldalról erősítve.

Általános, mert igaz. Nem csak a fülnek esik jól, hanem az elme és szív mélyeit éré élvezet.

Bizony köszönet azoknak, kik létre hozták a vegyesdalkart. Köszönet a theologiai dalkarnak. Köszönet a buzgó karnagynak, ki fáradságot, időt nem kímélve, megszólaltatta a poésist dalban.

Elmerengve ültem a szőlőben, mikor Kálnán kollégám a névsort hozta. Egy olyan névsort mely felemelt idegeinket, páratlan igazságszeretetünket megvesztegeti. Szoprán, alt és alt-szoprán. Ime, a felosztás. Majd, ha találunk kiadót, kiadunk a vegyesdalkart képen és írásban s hogy annál káposabb legyen munkánk, oda tesszük a stímek elé „szerelemes szoprán, szerelmes alt és szerelmes alt-szoprán.“ Előfizetési pénzek (1 frt 50 kr.) legcélszerűbben postautalvánnyal a „vegyesdalkar képen és írásban“ szerkesztőségnek küldendő Nagyenyedre.

Várjuk a hangversenyt. Isten óvja valami csapástól t. dalkart s pirkadjon szebb nap reájuk, nehogy pirkulicst fogjanak. Ugy legyen!

Az ugyelegyenek lesz foganatja. Dalos lányok napok óta tündér ujjakkal himezik annak szálait az iparis kolában. A „Közérdek“ ott is volt képviselve. De pszt! mert esküdték elé állítanak. Ott aztán nem lehet elütni hogy:

„Sirtam eleget,
Nem sírok többet.“

Rábiczezentek, hogy „nem!“

A vidéki levelek kezelője.

A vett hír után valódi ostromnak voltak kitéve azok, kiknek hiálpajok jár — Mindenki részvételt akart tudni valamit. Nem fogott seukit a munka, a rémhír elvette minden kedvét attól. Középületeinkre azonnal kitűztettek a gyászlobogók s azokon ma is lengenek.

Mit tett volna községünk igaz érzelmű népe ezen gyászos idő alatt, mint imájával az örök jószághoz fordulni, hogy a boldogultnak adjon nyugodalmat, a mélyen sulytott Felséges uralkodó párnak, a mindent vesztett gyászos özvegynek s árvának gazdag kegyelméből vigasztalást s tartós életet!

Ezt tette magánosan, ezt tette nyilvánosan a temetés napján, valamint f. hó 9-én a gör. nem egyesültek s végre e hó 12-én a r. kath. imaházban. A meglehetősen nagy r. kath. imaház kicsiny volt befogadni mindszokat, kik az ég urához lelkük mélyéből fakadó ima elmondására összegyűltek akartak. Ember ember mellett állva, minden ülő- és állóhely el volt foglalva nemzetiség, vallás és nemi különbség nélkül a résztvevők sokasága által s sokan voltak, kik későn jöve, részt nem vehetve, vissza kellett térniük. Ott voltak a tisztviselők teljes számban, az áll. isk. tanítóokara növendékekkel, csendőrség, vasuti alkalmazottak, tűzoltók stb. A gyászisteniztetélet főtisztelendő Pucher Anna k. helybeli r. k. plebánus ur végezte meghatva és meghatóan. A templom közepén volt felállítva a ravatal, gazdagon koszoruzva, melyek közül feltűnő szép volt a boldogult Fenség kedvelt virágaiból készült. A szokásos gyászmise után mindnyájunk meglepett a főtisztelendő urnak rövid alkalmi kis gyászbeszéde, egybefoglalva megható imájával.

Nem mulasztatom el kiemelni az alvinczi „Dal- és zene-egylet“-et, mely sokban hozzájárult a gyászos ünnepély emeléséhez. Az előadott gyászdalok igen jól adták elő s igen alkalomszerűek voltak. Bár ne ily alkalomkor kellett volna hallanunk!

De megtörtént. A megtörténtet pedig meg nem történné tenni nincs hatalmunkban.

A kiszámíthatatlan veszteségtől bánattal suttogott, buzgóan kérjük a mindenható Istent, s ki ő Felségének királyi, atyai, anyai és királyi lelkét ily rendkívüli megpróbáltatásnak vetette alá, adjon erőt annak elhordozására s magasatos hivatásuk még hosszú időn keresztül áldásos betöltésére!

Székely Lehel.

Kolozsvári élet.

— febr. 14.

Azt hinné az ember, hogy a lefolyt mozgalmas napok után, a trónörökös ő Fensége váratlan halála s az annak folytán létrejött mély és igaz részvét csökkentőleg hatott országgrésznünk fővárosának társadalmi pezsgésére. Korántsem. Az élénkség, a mozgalom egyre tart, minek legfőbb oka a véderő-javaslat, illetőleg annak sérelmes szakaszai.

Az ifjúság tüntet és pedig most — miután a csősceselők ki van zárva a részvétől — magához teljesen méltó komolysággal.

Az utcasarkakon plakátok, a gyülestermekben hatalmas hazafias szónoklatok. Még a jégpályán is csak a 25-ik §-ról szól a társalgás — úgy látszik, hogy a lányok is érdeklődnek iránta. Nem is említve a mamákat! Természetes dolog, hisz — ezután egy évvel még későbbre nőstülhetnek meg azon emberek, a kik nem tudnak námettl, de a szerelem nyelvében jártassak és házasodni hajlandók.

A bálók különben legnagyobb részben csak elhalasztattak, de azért meglesznek.

Csupán az EMKE bálja marad el. A színház igazgatósága ezért úgy kárpótolja magát, vagy a közönséget, — a hogy vesszük — hogy föllépteti Bianchi Bianéat, ki 18-án nagy hangversenyt rendez háromszoroson felemelt helyárrakkal. Kétlem, hogy a színház tele legyen — ám-bár történhetnek esodák.

Az igazgatóság különben jó kasszadarabra akadt a Simon Kálmán „Páros szöktetésében“, melynek elég ügyes — bár helyenként régi viccekkel tarkázott szövegét Sebesi Sámuel írta. Az operette zenéje fülbemászó; van benne Strauss-féle waltzer, ügyes couplet-k, duettek és karok. A szerzőben igazán szép tehetség rejlik. Minek az egész magyar társadalom nagyon örvendhet.

A dráma-bíráló bizottság is ép az imént adta ki Hegedüs István egyetemi tanár által szerkesztett terjedelmes és magvasan megírt jelentését a pályázatról, melynek nyertes a „Ildikó“ s szerzője Tábori Róbert, temesvári lapszerkesztő.

Ezenkívül még két darab nyert dícséretet s ötöt ajánlottak előadásra.

Hogy e darabok mind megfelelnek a követelményeknek, arra elég biztosíték a bíráló névsora. Tehát színházunkban több érdekes estét várhatunk.

Csak a direktzió ne követne el annyi tapintatlanságot!

Tessék belőle izleltől egy: meghal szetett trónörökösünk, a haza reménye, eltemetik nagy gyászszal, — s a színházban pár nap muva előadják Hamletet, a dán királyfit!

A közönség nagyrésze azt gondolta, hogy jó lett volna egy kissé elhalasztani a darab előadását. A sajtó

azonban ezuttal nem feszegette, — egész helyesen — a dolgot. Jól is tette.

Ugyis sok itt a veszekedés. Olyan talán már a levegő is, hogy — belelovalja az embereket a lovgóias ügyekbe, melyek egy része aztán lovagiasan, más része pedig nem lovagiasan nyer elintézését.

A mai jóbarátok holnap piszkolják egymást comme il faut s holnapután meglehet, békealdomást isznak. Mert isznak mindenképen.

Ki is ne innék a mai nyomorult deficités világban! Merthogy szomorú a mai világ, azt még a cigányok is állítják. Főleg Pongrácz, ki legfőbb pátrónusát siratja az elhunyt Fenséges urban.

Fel is ment a temetésére s vitt szép nagy koszort. Rajta ez volt az írás: „Fenséges Ur! Sirat a magyar hegedű.“

Milyen bűbajos dolgokat tud nekünk mesélni Lai a magyar trónörököséről!

Hogy szerette nemzeti dalainkat! S mikor ezeket beszéli, kigyul széles arczán a lelkesedés igaz tüze.

Látszik róla, hogy szent-igaz dolgokat beszél egytől-egyig. Bűnök tartaná megszentelteleníteni nagy pártfogójának emlékét nagymondással, a mi pedig — cigányvirtus különben.

Jól mondja az egyszerű fölirat: siratni fogja a magyar hegedű, a népdal, mely ott lakad a Görgey vízének partján, — s melynek hallatára megmozdulnak sirjaikban, még hamvaikban is, az ott pihenő kurucz daliák, kik a szabadságért harezoltanak.

Rosz csillagok járnak — de hagyjuk a sötétség rajzait. Most tanulnak löni tartalékosaink a Mannlicher-puskával. Azzal majd megverjük a muszkát, ha jó generálisaink lesznek!

Azt hiszem azonban — hogy addig sok, nagyon sok kolozsvári levelet írok én a „Közérdek“-nek — ám-bár mi-tűrés-tagadás — egy kicsit rest vagyok.

Szócs Géza.

Zalathna, 1889. február 11.

Tek. szerkesztő ur!

A zalathnai „szegény tanulókat segélyező jótékony nőegylet“ folyó évi január 27-én tartott közgyűlés határozata folytán vagyok bátor tisztelettel kérni a tek. szerk. urat, engedjen becses lapjában egy kevés helyet a fent jelzett gyűlésen felolvasott titkári jelentésnek közlésére. — A jelentés következő:

— Mélyen tisztelt közgyűlés. —

Most három éve lett megpendítve azon eszme, miképpen lehetne községünkben a gyakori iskolai mulasztásoknak legalább némileg véget vetni; miképpen lehetne a szegénységben sinlődo tanköteles gyermekek iskolába járatásukat előmozdítani? Ezen kérdés megoldást nyert abban, hogy nem lehet máskép, ha csak a tehetősebbek áldozatkészségét igénybe véve, oly egylet alakítani, mely czelejül tűzse ki, a szegény tanköteles gyermekek, — iskolába járásuk esetén, ha jök és szorgalmasoknak bizonyulnak, — időnkint ruházattal ellátását. Ime! a mint e kérdés megoldást nyert, csakamar voltak nemes szívű urhölgyek, kik ezen magasatos eszmét felkarolva s az ügyet magokévé téve, megalapították Zalathnán a „szegény tanulókat segélyező jótékony nőegylet“. De sajnos! Valamint minden kezdeményezésnek, ugy ezen egyletnek is különféle egyéni nézetekkel kellett megbirkóznia. Voltak többek, kik tagadták Zalathnán a szegénységet, mások kifogásolták a czöl helyességét, némelyeknek buzgalomuk csak pillanatig tartó láng volt stb. Azonban Isten, ki a jóra törekvőket nem engedi az ellenfeleltől elnyomtatni: ugy egyletünk is az Isten keze által védve, mind biztosabbi — biztosabb gyökereket vert, melyet még a legnagyobb vihar se lesz képes felforgatni, ha lesz egy páranyi lelkesedés. Ne több, csak mennyi volt a múltban! Hogy minő volt a múlt években a tagok lelkesedése; álljon itt bizonyossággal az egylet három évi működése eredményének rövid vázlata: Alakuló gyűlést tartottak 1886. febr. 25-én. Ekkor kezdette meg egyletünk nagy munkáját s már az első évben 13 gyermeket öntöztetett fel teljesen s több mint 70 gyermeknek osztott ki értékes karácsonyi ajándékokat. A 2-ik évben már 19, a harmadik évben pedig 15 szegény gyermek kapott téli ruházatot. A 3-ik évben összesen 47. a pénzforgalom 1886. febr. 25-től jelen évi január hó 15-ig 827 frt 23 kr. Ebből tagsági díj czimén befolyt 331 frt 3 kr. — Ezen összegben benne foglaltatik Méltóságos Lukács Lislóné gyöndöknek 100 frtot megközelítő kegyes adománya. — Gyűjtés czimén 143 frt 25 kr. mulatság és színház tiszta jövedelméből 352 frt 94 kr.

Ezenkívül többen adakoztak kendőt, kesztyűt, sapkát, vásznat, kolmót, könyvtáskát s írószereket s több effelét, mit itt e helyen nem vélek szükségesnek részletezni.

Ezen bevétellel szemben volt az egyletnek kiadása a felruházásokra 228 frt 72 kr. Ez utobbi összeget levonva a 827 frt 23 krból, marad 598 frt 50 kr pénzkészlet, mely a nagyszobeni takarékpénztárnál gyümölcsözés végett elvan helyezve. Bátran ide számíthatjuk az egylet megalakulása idejéből egy gyermekszínház tiszta jövedelmét 52 frt 50 kr., melyből 7 gyermek lett felöltöztetve. Így lesz a három évben a felruházott gyermekek száma 54; a pénzforgalom 879 frt 72 kr; felruházásra a kiadás

281 frt 23
tozott, a p
gokrol lév
csek Mihá
szóval es
nyomóját
lehetünk l
ki 1886-be
kelmével,
bitotta az
mulatóját
fáradtságot
sikerén. E
a legénye
csőjében l
kén gondo
személyek
mindent,
is beláthat
történt s ig
melte a k
kifolyólag
jegyzői tol
védnökünk
minden pe
dítására s
Z a l
K
Bud
és ugyaua
Bud
— Várna—
lozsvár—E
B u
órákor.
B e
órákor. Ta
M e
tem, a vá
B e l
Inné
érkezés ap
Az e
ról és pa
a Galata k
utba ejtve
juk az Aj
s végül ki
(sz európa
A S
tekintésére
Ha
mely cypr
töbe is e
örök álma
A m
szentelnök
(miszr esé
tul a Jeni
illatszere,
nagy szá
porhoz ha
sárgapiros
bázaron
ipar képvis
a hosszú
hüvös lev
tünk, kezd
kedőig és
ó-szer-baz
zunk s ho
és értékes
vésőket ér
varára ért
gyűjtjük l
udvarán a
A l
nemcsak
utazás fár
ed. Legi
a nagy b
Azu
utczán (C
a tüzértal
nyilik a
nevet vis
hol II.
a protest
temetve
elhunyt
A

281 frt 22 kr. A rendes tagok száma 35—40 között változott, a pártoló tagoké pedig 4 és 6 között. Pártoló tagokról lévén szó, meg kell említenem, hogy Tek. Venecsek Mihály ur az egylet lelkes és valóban buzgó pártolója szóval és tettel. Neki köszönheti egyletünk díszes pecsétnyomját és bélyegét ugy szintén jegyzőkönyvét. — Nem lehetünk közönyösebbek Tek. Lukács Mihály ur iránt se, ki 1886-ban 6 pár-lábbelivel, 1887-ben 6 leány ruhakelmével, 1888-ban 1 pár nadrág és mellényei nagybibitotta az egylet adományait. Ezen kívül szép nyári mulatóját ingyen engedte az egylet mulatsága helyéül s fáradságot nem ismerő buzgalommal működött a mulatság sikerén. Ezek voltak egyletünk 3 évi mozzanatai között a legényesebbek. Nem csekély eredmény ez egy bölcsőjében lévő társulat ily rövid idejű működésében! Büszkén gondolhat az egylet a multra vissza s a vezető személyek is nyugodt öntudattal mondhatják, megtettünk mindent, a mit tennünk kellett. Másrészt az egyleti tagok is beláthatják, hogy bizalmukkal semmi visszaélés nem történt s így jövőre is a tisztí és felügyelő bizottság kérde melte a közbizalmat. Midőn mindezekről kötelességemből kifolyólag számot adtam, a bizalmat megköszönve leteszem jegyzői tollamat ezen egyszerű kívánsággal: Eltesse Isten védnökünket, elnökünket, a buzgó tagokat s az egylet minden pártolót, drága hazánk művelődésének előmozdítására sokáig!

Z a l a t h n a, 1889. január hó 27-én.

Kovács Ignác,
egyl. jegyző.

Kéjvonat Konstantinápolyba. Utirányok.

I.
Budapest—Belgrád—Nis—Szofia—Konstantinápoly és ugyanazon utirányon át vissza — Budapestre.

II.
Budapest—Belgrád—Nis—Szofia—Konstantinápoly—Varna—Ruscuk—Gyurgyevo—Predeal—Brassó—Kolozsvár—Budapest.

B u d a p e s t r ől indulás április 20-án este 8 órakor.

B e l g r á d b a érkezés április 21-én reggel 6 órakor. Tartózkodás délután 4-ig.

M e g s z e m l é l e n d ő k: a királyi palota, az egyetem, a vár, a Topesider és egyéb nevezetességek.

B e l g r á d b ől indulás április 21-én délután.

I n n é t N i s — S z o f i á n á t K o n s t a n t i n á p o l y b a ; érkezés április 23-án. Tartózkodás öt nap.

Megtekintendők:
Az első napon: Hogy az egész város fekvéséről és panorámájáról hü képet kaphassunk, első helyen a Galata külvárosi toronyról nézzük meg a várost, aztán utba ejtve a szerajt, annak megtekintése után meglátogatjuk az Aja-Szofiat, az Ahmedieh és Szulejmanieh dsámikat s végül kirándulunk az Aranyszarv mentén, Kiutahiába (az európai édes vizekhez)

A Skutariában időzést e város környékének megtekintésére is fordíthatjuk.

Ha az idő engedi, felkeressük a nagy török temetőt, mely cyprisokkal van beültetve s lóháton az angol temetőbe is elnézhetünk (Kadiköjbe), hol Guyon aluszása örök álmat.

A második nap délelőttjét a bazároknak szenteljük. Körutunkat az egyiptomi fűszeres bazárban (miszr császi) kezdjük meg, mely a sztambuli hidon túl a Jeni dsámi udvara mellett terül el. Kelet minden illatszere, fűszere található itt roppant tömegekben. A nagy zsákokban látható sárga por, mely a perza féregporhoz hasonlít: henna, melylyel a török nők ujjait sárgapirosra festik. Innen kijöve utazóút-utazára csupa bazárokon át haladunk végig, hol minden kigondolható ipar képviselve van. Így eljutunk az u z u n c s á r s i b a, a hosszú bazárba, hol a legforróbb nyáron is kellemes hűvös levegő van s hol nagyon tanulságos körutat tehetünk, kezdve a rózsaméz-árusok bódéitól, a könyvkereskedőktől és cipészektől. Legérdekesebb a B e z e s z t á n, ó-szer-bazár, hol a legsajátságosabb régiségekkel találkozunk s hol a perza és kaukázusi kardok, kések, fegyverek és értékes ékszerek kaphatók. Körutunkban a szépirókat, vésőket érintve, végre a B a z a j e t m e c s e t j e udvarára érünk, hol a százakra menő szent galambokat gyűjtjük körénk és etetjük meg kegyeletből a mecset udvarán ácsorgó török paptól vásárolt gabonával.

A h a r m a d i k n a p o n török fürdőt veszünk, nemcsak a tapasztalatszerzés kedvéért, hanem mert az utazás fáradalmi után ily fürdő napokra friss és erőssé edz. Leginkább ajánlható a Mahmud pasa fürdője, épen a nagy bazár járatánál.

Azután Perában teszünk egy kis sétát végig a fő utcán (Grande rue de Pera), a Taxim (vizvezeték) felé, a tűzraktanyán túl a népkertig, honnan legszebb kilátás nyílik a városnak alant elterülő részére, miért is Bellevue nevet visel. Azután felkereshetjük a benzések kolostorát, hol II. Rákóczy Ferenc z n y u g s z i k, majd a protestáns temetőnek magyar részét, melybe el vannak temetve Rákóczy udvari orvosa, továbbá Cseh s a nemrég elhunyt derék Szilágyi Dániel.

A n e g y e d i k n a p o n, mely péntekre esik,

megtekintjük a szultán mecsetbe vonulását (szelamlík), mely alatt megláthatjuk a török császárság legfőbb méltóságait s szemlét tarthatunk egész Konstantinápoly helyőrsége és a szultán testőrsége felett. Azután megnézhetjük a tánczó derviseket, majd átrándulunk Skutariba, hogy jelen lehessünk az üvöltő dervisek ájtosságán. Mindhárom látványosság csak pénteki napon szemlélhető meg. Délután kirándulunk az ázsiai édes vizekhez (csónakon) s szemlét tarthatunk az ott sétáló török előkelőkből és gazdagabb török nőkből álló közönség felett.

A z ö t d i k n a p o n a B o s z p o r u s s é t á j á r a megyünk, mely alatt Bujukdere mellett láthatjuk a Fekete-tengert. A hajózás több órát vesz igénybe, de pontról-pontra olyan páratlan szépségeket nyújt tájában, partjain fekvő városaiban, hogy e hajózás a konstantinápolyi tartózkodás fénypontjának tekinthető.

A b o s z p o r u s e u r ó p a i partján találjuk az Aranyszarvból kiindulva D o l m a b a g e s é t, a szultánok egykori lakhelyét szolgáló palotát, mely különösen Abdul-Aziz szultánnak volt kedvelt lakóhelye.

A Boszporuson áthaladva az ázsiai partok mentén haladunk itt első helynek Rivat találjuk, ezután a nagy hullámverődést Jamburunt, Filburunt (elefántok), Kanlidás, az édes vizek völgyét. Kandillit, mely utóbbi az egész Boszporusra, mint világító lámpa szórja fényugaráit. Innen van a legszebb a legragadóbb kilátás Konstantinápolyra, a Boszporusra és a Márványtengerre.

Mint hogy a kirándulás nagy részben kereskedelmi és ipari célból történik, a brassói kereskedelmi és iparegyesület gondoskodni fog arról, hogy az illetők mintákat vámmentesen vihessenek; továbbá, hogy az ily résztvevők az illető konzulátusok által ajánlott, hitelképes czégekkel érintkez-hessenek. — Ennek megkönnyítése céljából minden résztvevő kap a „brassói kereskedelmi és iparegyesület“ által kiállított igazolványt, melynek előmutatása mellett az illető konzulok utasítva lesznek, őket minden irányban támogatni. Az ipari célból résztvevők április 20-án d. u. Budapestben. (a „Hungaria“ szállóban) értekezletet tartanak közös megállapodás céljából.

Konstantinápolyból az utazók 30 napon belül indulhatnak vissza bármely rendes vonattal, illetve hajóval a bevezetésen jelzett utirányokon át.

Az utazás díja: Budapestről Nis-Szofia át Konstantinápolyba s ugyanazon utirányon át vissza Budapestre*) I. oszt. 175, II. 140, III. 125 frt. Budapestről Nis-Szofia át Konstantinápolyba és onnét Varna-Ruscuk-Gyurgyevo-Predeal-Kolozsváron át Budapestre**) I. oszt. 200, II. 155, III. 130 frt.

A megállapított díjért részestül az utas Konstantinápoly legelőkelőbb szállójában teljes ellátásban (reggeli: kávé vagy tea, vaj és sütemény, villás reggeli: délelőtt 1/2 órák 4 fogás, estebéd délután 6 órakor 6 fogás, este 8 órakor tea.) Minden I. oszt. utas külön szobát kap és minden két II., valamint 2—3 III. oszt. utas egy-egy szobában helyeztetik el.

A vasuton Budapesttől Konstantinápolyig minden utas teljes ellátásban részestül s e célra az utazók külön-vonatával a „Waggon-lits“ társulattól egy ebédlő-kocsi megy Konstantinápolyig.

A hajóról a ki- és beszálláskor használandó csónakok díja a résztvevés árába bele van számítva.

A társaságot minden városban külön felfogadott cicerónék (kiknek díjait a menetjegy-iroda fizeti) fogadják s kalauzolják a nevezetességek megismerésében. Minden 20 főből álló csoport rendelkezésére külön vezető bocsátatik (a kereskedők s iparosok kívánatra külön csoportot képeznek.)

Külföldi utlevél s annak az elutazás előtt Budapestben, a török consulatust által látamoztatása szükséges, ezért a résztvevők azok beszerzése iránt idejekorán gondoskodjanak.

Muzeumok, stb. látogatási díjait, az érkezésnél és indulásnál, valamint a városokban kocsi fuvardíját, valamint borraivalót az utas tartozik fizetni.

A vidéki résztvevők számára a külön vonathoz való csatlakozásban, valamint visszautazás alkalmával Predeáltól a rendeltetési állomásig a m. kir. államvasutak vonalain 5% nyi menetdíj-kedvezmény engedélyeztetik.

Jegyenként 25 kilogramm podgyász szabadsúly jár.

A személykocsiiban levő podgyász őrizetéről, valamint a podgyásznak a szállókba avagy a hajóra s viszont való szállításáról az utas saját költségén gondoskodik.

A kirándulási részvételre vonatkozó jelentkezések bezárólag április 1-ig fogadtatnak el.

Ily jelentkezés czinuzendó a brassói kereskedelmi és iparegyesülethez.

Czél szerű, ha a résztvevők a megfelelő részvételi díjat is beküldik, hogy a különvonatu menettérti jegy, a csatlakozási kedvezmény igénybe vételére, idejekorán legyen rendelkezésre bocsátható.

Mindenesetben azonban előlegként a részvételi díj egy harmada beszolgáltatandó.

*) Beleértve a teljes ellátást a vasuton Konstantinápolyba és a Konstantinápolyban tartózkodás 5 napja alatt.

**) Beleértve a teljes ellátást a vasuton Konstantinápolyig és a Konstantinápolyban tartózkodás 5 napja alatt, valamint visszautazásánál Konstantinápolyból a hajón való utazás ideje alatt is.

VEGYES HIREK.

— A rendkívüli megyei közgyűlés az uralkodó párhoz és Stefánia trónörököséhez intézendő részvétiratok elfogadása után, elfogadta a megye részéről is azon alispáni intézkedést, hogy a hivatalokon 6 hétig gyász lobogó lenjzen s a hivatalok gyászpecsétet használjanak.

— A megyei állandó választmány f. hó 19-án d. e. a vármegyeház kis termében ülést tart a márcziusban tartandó közgyűlés tárgyainak előkészítésére.

— A nagyenyedi r. kath. egyházközség folyó hó 10-én választotta meg 16 tagból álló egyháztanácsát, élénk érdeklődés között.

— Rudolf trónörökös ő fenségéért f. hó 12-én nagy requiem volt a helybéli r. kath. templomban, melyen a megyei, városi és kir. tisztviselőkön kívül a m. kir. honvéd tisztikar, m. kir. esendőrség, továbbá nagyszámu előkelő közönség, köztük b. K e m é n y György ny. főispán és családja, b. K e m é n y Endre orsz. képviselő, — jelent meg. — A requiemet t. D á v i d P á l házifőnök lelkes társai közreműködésével tartotta, — díszes ravatalt emelve s szomorú alkalomból. A chorusan a tiszulót egyelet zenekara több gyászindulót adott elő, elég szépen.

— Istvánffy Gyula, ki Nagyenyeden végezte a gimnáziumot és már felvételtét óta Münchenben végzi festészeti tanulmányait, — szerkesztőségünkhöz intézett levele szerint haza ohajtana térni és nagyszámu képeiből egy kis kiállítást rendezni, ha ugyan erre a körülmények kedvezők lesznek. — Ifjú hazánkfia főleg a tájkép festésben kitünő, amint német, angol és franciaország több kiállításán, ugy a budapesti műcsarnokban kiállított képei is tanúsítják, azonban mint arcképfestő is jeles, — és így — ha megvalósul hazatérési szándéka — régi jó ismerőseinek alkalmá lehet művészetének ezen ágát is, saját arcképei után megbecsülni. Istvánffy nős és két gyermek atyja.

— Értesítés. A nagyenyedi theol. dalkar 1889. febr. 9-ére tervezett, de közébejött akadályok miatt elhalasztott hangversenyét, — f. év febr. 23-án tartja meg a meghívókban közölt műsorral. Nagyenyed, 1889. febr. 15. — A theol. dalkar.

— Megjült tél. Szerda óta megint téliesre fordult az idő. Vastag hóréteg takarja a mezőket s a hőmérséklet is csak dél felé emelkedik felül a fagypontra. A közönség azonban nem vesezi komolyan a dolgot s csak elvtéve lehet egy-egy számat látni, melynek gazdája nem akarja elszalasztani az ideit telet sem egy kis vidám szánkázás nélkül.

— Dohány- és szivar-különlegesség-áruldnak engedélyezéséért folyamodtak Nagyenyedről és vidékéről igen sokan, a finomabb szivarfűst és illat kedvelőinek egész legiója s nagy volta reménykedés, hogy ez alkalommal nem talál sikert fűlekre kérésre, mivel igen jó hangzásu nevek viselői is szerepeltek az aláírók közt. Érthetőleg nagy volt tehát, a lehangoltság a közigazgatási bizottság közelebbi ülésén a pénzügyminiszteri leirat felolvasásakor, mely a kérvényt a csekély fogyasztási kilátás mellett egyebek közt avval utasítja vissza, hogy a kinek finom szivar kell, vehet magának Gyulafehérvárt vagy Kolozsvárt s hogy elvégre a kérés teljesítése nem áll érdekében — a kérvényezőknak. Lám-lám a korlátolt alattvalói felfogás az alkotmányosság korszakában sem gyermek mese, hanem döntő fontosságú érv.

— Munkások verekedése. A nagyenyedi patak szabályozásánál alkalmazott munkások egy talicska fellett összepereltek, majd ásót ragadva egymásra rontottak, egyik társukat súlyosan néhányat könnyebben megsértettek. Ez általános verekedésnek a csendőrök vetettek véget, kik a munkások közül néhányat le is tartóztattak.

— Vadászat. Folyó hó 8-án Zador Jakab vezetése alatti erdőpásztorok egy szép, nagy vadkant löttek meg az alvinczi erdőben. Sulya 100 kiló. E hó 12-én reggel a pásztorok által egy kissebb is elejtetett.

— Vadászat. Állandó szórakozását képezi városunkban egy előkelő tagokból álló vadásztársaságnak a csak alig félóra távolságra fekvő erdőségekben tanyázó nagyszámu vaddisznókra való vadászat. Minden hajtásnál előkerül 6—7 ár szep példány, de a gondos rendezés dacára rendszerint lövés nélkül kitérnek, vagy előszeretettel keresik fel azon vadászokat, kiknek golyóit a tapasztalat szerint respectalniok nem kell. Így aztán megeseit, hogy ez idényben még egyetlen disznóval sem igazoltatott a társaság különben hagyományos szerencséje.

CSARNOK.

A „vizkereszt-nap“ a románoknál.

(A román görögkeleti metropolita megszenteli a Dombovieza folyót a király, a katonaság és a nép jelenlétében. — Furdés a jég között. — A román katonaság megszentelése. — Egy humoros katasztrófa.)

Folyó év január 18-án (6 szerint 6-án) a görögkeleti hitvallásuaknak „Vizkereszt-nap“-jok volt, a melyet tudvalóleg a legszigorubb vallási szertartások közt szoktak megtartani. Bukarest, — Románia fővárosa, az erdélyrészi és Tomániai románok metropolitájának székhelye — szintén igen nagy buzgósággal ünnepli e napot és különösen a víz megkeresztelését, nagy ceremóniával végzi.

Már előre figyelmeztettek e nagyszerű napra és különösen a vízszentelési nagy ceremóniára, a mely alkalommal a főpap által fojyóba dobott keresztet levetkőztetett emberek szokták kifogni. Kétszeres érdeklődéssel határoztam el, hogy nem mulasztom el e nagyszerű alkalmat és végignézem az ünnepélyt. — Az említett napon már reggeli 9 órakor a szintéren voltam, hogy alkalmas helyet biztosítsak magamnak.

A szabályozott Dombovieza folyó (inkább patak) bal

partján, ott, hol a bukaresti főútea a „Calea Victoriei“ végződik, egy deltaszerű kis tér van a folyó közelében, a melytől egy a folyóval párhuzamosan haladó egyenes ut választ el. Ezen a kies delta téren — csaknem a Bacteriologiai intézettel átellenben — van egy török kioszk-szerű, kupolatetejű faépítmény, fedelén 5 keresztel. — E — csak is ezen czélra készített — faépület szokott lenni minden évben e szertartás színhelye.

A midőn 9 órakor odaérkeztem, már sok embert találtam ott. Gyalog- és lovas rend- és csendőrök végeztek szokott intézkedéseket. Az említett kioszk a legtar-kábban volt fenyezőgákkal és román nemzeti szöve-tekkel feldiszitve. Bent a középben vasmedence állott, a melynek közepén jött egy kis szökőkút vize.

A kioszkból az uton keresztül szőnyegekkel borított ösvény vezetett a folyó partjához, a honnan a meredek parton, mintegy 50 lépcső, szintén szőnyeggel borítva és fenyezőgályaival díszítve, vezetett le a befagyott Dombovicza jegére, a melyet ott, köralakulag feltörték.

Az idő gyorsan telt s már 10 óra, még semmi sem kezdődött. Mindenütt az egyhangú zugás, a melybe itt-ott a rendcsinálók tulharosgó kiáltásai vegyültek. A nagy és folyton erősülő néparadat erősen tolongott, — részint szent áhitatból, de leginkább kíváncsiságból. — Valóban a rend és csend őrei túlfeszített munkát végeztek. A többször felállított sorfalat egymásután törték keresztül. Többször oly tolongás állott be, hogy voltak percek, a midőn a rend teljes felbontásától kellett tartani.

En a kioszkkal szemben, az átellenes parton helyezkedtem el s csak igazán, végső erőfeszítéssel, folytonos harczzal és a tolokodás legélénkebb nemével tudtam helyemet megtartani.

Egyneked 11 órakor, a folyton közeledő erős trombitaszó jelzé, hogy jó a katonaság; a mely rendszeres sorfalat fog alakítani. Egymásután jöttek az ezredek az ünnepély színterére. Minden ezred élén egy lobogó, a melyek közül legtöbb részt vett a pleynai harcokban és foszlánnyá van szaggatva. Láttam oly lobogót, a mely csak két selyemfoszlányból állott, a golyó által összelövdözött lobogó rudra erősítve.

A 15 lobogóból következtetem, hogy 15 ezrednek kellett lenni (lovasok és gyalogosok voltak). A katonaság eljövételével nagy respektussal a rend teljesen helyre-állott.

A nyolcz katonai zenekar egy közelálló hidon helyezkedett el.

Mintegy 11 óra lehetett, a midőn két paraszt ember lejött a folyó jegére és ott lassanként elkezdődni kezdett. Mindenki sejtette, hogy ezek lesznek azok, kik a vizből kihozzák a keresztet. Minden szem az érkezőkre irányult. Erőteljes alak mindkettő. — Első rátekintésnél azonnal fölismerhető az oláh típus. Elszántan vezelkedtek és azután egy-egy durva köpenybe burkolóztak és így várták a történeendőket.

Háromnegyed 11 órakor egyszerre csak megkondul-tak egy közelfekvő templom harangjai, a melyben a metropolita végezte Isten tisztelét. (A harangzó hallatára a jelenlevők nagyrésze keresztet vetett.)

A folyton zugó harangozás alatt megindul a „szent menet“ gyalog a szalmával behintett uton a „szent“ kioszk felé, folytonos szertartást végezve.

A harangzó elnémult. A menet egészen közel ért. A tömeg halk suttogása, fészkelődése, jelzé, hogy a ki-váncsiság közel áll telőpontjához.

A „szent“ menet élén kellemes arcú, fehér szak-állu öreg pap lépdel, fehér nyakkal díszített élénk carmin-vörös köntösben.

Egyik kezében egy aranykereszt van, míg a má-sikban hosszú, fekete, aranyvégű, „szent“ páleáz tart, a melyre menetközben támaszkodik. Fején magas, arany és drága kovekkel kirakott diadémot viselt. Ez volt ő exellentiaja a görögkeleti metropolita.

Őt követte két, teljes feketébe öltözött főpap. (mint hallom, a metropolita-jelöltek). Erre következtek a püspö-ök és más főpapi méltóságok, a legszínesebb és legra-gyogóbb teljes papi ornátusban. Közökben értékes kereszt-eket és különféle arany szentképeket (Iconákat) tartva, és végre a menetet egy egyházi dalárda zárta be.

A metropolita odaérkezte után, alig pár perczre elkezdte a 8 katonai zenekar a megnyitó himnuszszert darabot játszani. A zenekar elvégzése után, az egyházi ehoras kezdett el egy szünni nem akaró, hosszú, egyhangú szent éneket, a mely alatt a szertartás és imádkozás a „szent“ kioszokban egyre folyt.

Mindenki közönyös volt a szertartás iránt és min-denki várta a király megérkezését, a mely már előre jelezve volt újságilag is.

Nemsokára csakugyan jött egy négy gyönyörű lovas udvari fogat. A kocsiiban ült I. Károly román király ő felsége katonai díszruhában, balján (alkalmasint) főhad-segége ült. A királyi fogatot nyomban egy körülbelül 50 emberből álló lovascsendőrszakasz követte, élükön egy őrnaggyal. Ez volt ő felsége testőrsége. A király meg-érkezésekor, az egész tömegben tompa, halk moraj vonult végig, többen kiáltották lassan: „Se treascere regele!“

A király megérkezése után, gyorsabban folytak az

események. A metropolita csahamar szakított a szünni nem akaró misével és lassu, méltóságteljes léptekkel, a megszen-telendő keresztrel kezében indult a vízhez.

Mindjárt őt követte egy fekete öltönyű főpap. Ez után a király ő felsége, kísérvé főhadsegédétől, követte őt le a vízig.

A két furdendő egyén már jóval ezelőtt levetkezett és meztelen lábbal csak alsó ruhában állott s látszólagos nyugodtsággal várta a történeendőket.

Minden szem odafigyelt. Eszrevehető izgatottság legmagasabb foka uralkodott mindenütt.

A metropolita leért és rövid — nem hallható — ima után, bedobta a készen tartott keresztet a vízbe.

A bedobást megelőző pillanatban a két cliens „hideg“ vérrel és a „meghülés teljes megvetésével“ vetette magát a jég hideg vízbe*) olyformán, hogy már a kereszt be-dobásakor a vízben volt és a bedobott keresztet egyszerre ragadta meg mindkettő. Kiemelte és visszaadta a bedo-bónak. A víz meg volt „szentelve“.

A kereszt kifogása pillanatában megkondultak az összes harangok, a melyek közül erősen hallható volt a metropolitai — Pesten öntött, óriási — harang hangja. Erre még szözláltak a „Dealu spiri“-n, az ágyuk, a melyek szünni nem akarólag puffogtattak. A víz meg volt tehát szentelve. A metropolita és a király föléledt.

A két keresztifogó, megázott ember, ismét a folyóba vetette magát, és újabb 70 másodperczet furdott, három-szor alámerülve a víz alá.

Ezen idő alatt a már „szent“ vízben több oldalról mintegy 4—6 ember egész vakbuzgósággal önként dobta magát a hideg furdóba. Az önként furdózkodók között kettőt áttam, ki teljes meztelenül mintegy 120 másodperczet ült a jég között. Midőn kikeltek, a közönség „brávó“-val tüntetett.

A keresztet kihozó egyének, a vízből kikelve, ugy vizesen (erősen dideregve) vették a király alkalmi rendes ajándékát, a melyet a főhadsegéd adott át: 100—100 frcot egynek.

Azután csendben felöltöztek és letűntek az ünnepély színpadáról.

A metropolita fölérvé, rövid misét tartott és meg-szentelte a kioszk szökőkútját is, honnan ellátta magát a víz (adag) szentelt vízzel; lejött, hogy a diez elvonuló hádsereget is megszentelje.

A 8 zenekar, szemben a kioszkkal állítottat fel. A király, metropolita és a mán, katonai, papi és polgári főméltóságok, a kioszk alatt állottak oly formán, hogy az ut szabad volt.

Kezdődött a díszelvonulás. A zenekarok húzták a román nemzeti himnuszot. Eljőttek a katonai-iskola növendékei, ezekután rendre a többi, tisztelegve a királynak. A metropolita csak szörta-szörta a szentelt vizet az elvonuló ezredek fölé.

Ezzel a lényeges ünnepély végetért. Először a király távozott, gárdájától kísérvé, később a metropolita és hozzá-tartozói. De a tömeg nem is gondolt a távozásra. — A katonaság összevonása után a rend felbomlott. A rend- és csendőri közegek gyengének bizonyultak. De különösen a megszentelt víz körül keletkezett nagy tolongás. Alsóbb rendű férfiak, asszonyok, gyermekek tödultak üvegekkel, edényekkel, hogy „csodás hatású szentelt“ vízből merit-senek. Mások a szegélyül szolgáló fenyezőgátat támadták meg, részint a rendőrökkel, részint rangtársaival folyton verekedve. „Az ily fenyezőgát, ha szentelt vízbe mártatik, szintén csodáhatása van!“ (???)

A véletlen gondoskodott, hogy az ünnepély végén egy kis humoros intermezzo is legyen.

A szentelt vizet meríteni akarók folyton szaporodó sulya alatt egyszerre a különben is gyenge jég recsegni-ropogni kezdett és mielőtt a kimenekülés megtörténhetett volna, a jég betört és a jelen levők szépen beleestek a jégtörődés által meggyült vízbe.

Férfi, asszony, gyermek egymás hátán, nyakán a vízben furdódtak, de ezek már „önkéntelend“.

A közönség óriási hahotába tört ki „brávó“-t kiáltva az önkéntelen furdás láttára.

Komoly rendezavarás nem történt; a nép csak a délutáni 2 órára távozott teljesen az ünnepély színteréről. Fenichel Sámuel.

KÖZGAZDASÁG.

A cukorrépa.

Irtá: Timár János.

II.

A mivelés.

(Folytatás.)

Érés és kiszedés.

A cukorrépa érése szeptemberben veszi kezdetét. Az érés igen könnyen felismerhető; elárulja azt a levelek sárguló színe, mely az alsóbbakban rohamosan halad; körül-belől a levelek egyharmad része hervadtan, száradásnak indulva csüng le, a többiek is elvesztik teltségüket s csupán a szivlevek mutatkoznak tédékné. Ezen tünetek különböző talajokon és vidékeken különböző időben mutatkoznak s nem is bírnak feltétlen becással. A kkor mondhatjuk a cukorrépaát teljesen érettné, ha annak cukortar-talma többé nem gyarapodik.

*) Az idő tiszta, télies, de nem túlságos hideg. Zeobhóméróm szerint a 16 g 7° R. és a víz a jég alatt 6° R. volt.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden, 1889.

A vizsgálatok kiderítették, hogy a répa cukortar-talmának fokozására rendkívül jó hatással van a hosszú ősz, midőn a hűvös napokat egy pár meleg váltja fel. Október hónap a cukortartalom 1—2% al is gyarapodhatik. Ezen körülményeket tudni, a gazdának nagyon is érdekében áll, mert — nagyobb termelésénél — időnként polarizálva répáját — a mi igen könnyű dolog — meg fogja tudni határozni répája kiszedésének legcélszerűbb idejét A répa korán való kiszédése cukortartalom rová-sára történik és sem a gazda, sem a gyáros szempontjából, nem helyesíthető. A gyáros szeptemberben megkezdeni ohajtja ugyan üzemét s azért már akkor szükségé van répára, de csak oly mennyiségben, melylyel azt bevezet-heti. Az érdekek nem ütköznek össze, mert a miut emlitém, a talaj nagy mértékben befolyásolja az érés ide-jét s ily a gyáros szeptemberben mindig kaphat meg-felelő mennyiségű répát. Nem ohajtja a gyáros, az összes répa mennyiség korai kiszédését, a magasabb cukortar-talom előnyén kívül azért sem, mert a mint a gyakorlati tapasztalatok bizonyítják, a téli bevermelés alatt, azon répa vesztit legtöbbet cukortartalmából, a mely legkőábban volt kiszedve. (Eltekintve különböző körülményektől, me-lyek, ez esetben, a gazdát nem érdeklik.)

Itt Erdélyben mindenesetre répának előnyére fog válni a reneszen szép, hosszú ősz (talán vára k o z á s u n k o n f e l l i m a g a s c u k o r t a r t a l m a t i s e r e d m e n y e z e) azonban az a lényeg kérdés űi fel magát, hogy ha a gazda későre hagyja a gazga későre hagyja a kiszédést, el tud-e készülni azon rengeteg munkával, melylyel az jár s nem történik-e a késői kiszedés az ősszel különben is tetemes soknemű munkák rovására? Ezen kérdésekre a feleletet eskakis a gazda maga adhatja meg, ha tekintetbe veszi gazdasági rendszerét, helyi viszonyait s különösen munkás erejét.

A répa kiszédése s eltakarítása nagy munkaerő igényel, azért a gazdának fontos feladata arról idejekorán gondoskodni, nehogy a kevés erővel megkez-dett munka hosszasan elhúzódva, a korai fagyok által megakasztassék s tetemes kárt okozzon. A kiszédés asó, kapa s kétágu villa segítségével történik; kiterjedtebb termelésnél igen jól használhatók a répa kiemelők évek „araheur“, melyek a répa körül a földet meglazítják s utánok a répa könnyen kihúzható.

A kiszédett répákat esomókba teszik, hol a tiszto-gatás történik. A répákon tapadó föld, kedvező időjárás-kor, a répák egymáshoz való ütögetés által, könnyen le-válk; eső időben azonban késekkel tisztítandó le. A répa levélzete a zöld fejjel együtt lehetőleg egy sima metszés-sel levágandó, ugyszintén letisztítandók a gyökérvégek s az esetleges mellégyökerek. Az így gondosan megtisztí-tott répa halomba helyezve lévellé, vagy ha több ideig vár a szállításra földdel takarandó be.

A gondos betakarás a gyáros méltányos kiváncsá-ra, mert különben a répa megfogyaszk s a feldolgozása neki kárt okoz; de ha nem is volna így, a gazda érdekében áll a fonnyadást betakarás által megakadályozni, mert az, eltekintve a cukortartalom csökkenésétől, a víz elpárol-gás folytán, s u l y b a n v a l o c s ö k k e n é s t v o n m a g a u t á n. Ezen tanács semmi esetre sem kicsiny-lendő, mert mint számtalan kísérlet bizonyítja, a be nem takart répa 24 óra alatt, elpárolgás folytán beálló víz-vesztéssel, sulyának 8—10%-át vesztheti el.

A kiszédésről való mondandókhöz még csak azon praktikus tanácsot fűzhetem, hogy igen jól tesz a gazda, ha a kiszédést s főlisztítást szakmányaiban végezteti s a munkásokat suly vagy térmérték után fizeti, (Magyarorsz. 8—12 kr gr.) mert ezek igen lassu munkák s a nap-számért dolgozó munkások még lassubbá tehetik. A hol ezen rendszer van behozva, meghatározott térfogatú, fedél és lenék nélküli ládába rakva a tisztított répát, könnyen meghatározzzák a térfogatot s ezzel kapcsolatban a sulyt. A láda fölemelése után a répa halomba omlik.

Ugyancsak fontos dolog, hogy a gazda jól megfont-olja, hogy egy nap mennyit képes pl. a vasuti állo-másra szállítani; mert ha ezt nem teszi, megeshetnek az a költségek kellemetlenség, hogy a gyárral szemben elvállalt kötelezettségének, nem tudna eleget tenni.

(Folytatás köv.)

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.
Kiadó-tulajdonos **WOKÁL JÁNOS.**

= Valódi =

ORVOSI MALAGA-SECT

a klosterneuburgi es. kir. borvizsgáló állomás vegyelem zése szerint
kitűnő valódi malaga-bor,
mely kiváló erősítő szer gyengélkedők, beteg- és lábadozóknak, továbbá kitűnő hatású verszegénység és gyomorgengesség ellen, Egész és fél eredeti palackokban a

VINADOR

nevű spanyol nagy borkereskedés törvényes védjegyével ellátva Bécsben, Prágában és Hamburgban 2 frc 50 kr és 1 frc 30 kr eredeti áron; — továbbá különböző finom külföldi borok eredeti palackokban s raktári áron kaphatók Nagyenyeden **Weksler Ferencz** csemegekereskedésében.
A VINADOR jelzésre és a törvényes védjegyre kiváló gond fordítandó, mert csak így vállalunk teljes kezeséget a borok valódi-ságáért és jóságáért
5—5

Sz...
A K...
lap...
Wok...
az...
Kéz...
A közl...
A h...
tag vett...
melyet b...
részvétel...
szos elh...
kir. erd...
erdőrende...
helyt, kül...
befejez...
is megf...
gesnek a...
használa...
mivel m...
tehát, ho...
jobb keze...
a képes...
vektől va...
rendész...
gyengén...
ség haszn...
tétet. —
erdőfélt...
Gasp...
részben k...
felügyel...
adó foly...
Hadmente...
49.928 fr...
11.361 gy...
nyelete a...
7 gondn...
Gy.-Fehér...
400 gyám...
A k...
dályok ne...
kérést és...
ad elő...
építés ala...
kötetése...
sára hiva...
munka-vál...
a főszolg...
Kir.
Egy...
ismeretlen...
1738. máj...
sasorru en...
A lo...
tének déle...
Az...
vényen ül...
szenzáció...
Mag...
A sötét ta...
kifejezése...
Az...
portugál k...
ben volt a...
A d...
S le...
hős. A so...
Bele...
Thereja g...
ment hoz...
Ez...
tésnek vo...
Már...
olyan férj...
és gunyt...
Mot